การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี
School Curriculum Administration by Administrators and Teachers Under Lopburi Primary Educational Service Area Office

เหมือนฝัน วงเดช[1] , ภูวดล จุลสุคนธ์ [2], เฉลิมชัย หาญกล้า[2]
Meanfan Wongdach[1], Phuwadon Chulasukhont [2], Chalermchai Hankla[2]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี ตามทัศนะของผู้บริหารและครู 2) เปรียบเทียบการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำแนกตามตำแหน่ง และขนาดโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 356 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.949 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ภายหลัง โดยใช้สูตรของเชฟเฟ่

ผลการวิจัยพบว่า 1. การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร ด้านการดำเนินการบริหารหลักสูตร ด้านการปรับปรุงพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร และด้านการสรุปผลการดำเนินงานของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2. การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร ด้านการดำเนินการบริหารหลักสูตร ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล และด้านการสรุปผลการดำเนินงานของสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้น ด้านการปรับปรุงพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา, ผู้บริหารสถานศึกษา, ครู, ขนาดโรงเรียน

---

[1] นักศึกษาสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

[2] อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

Abstract

The purposes of this research were to 1) study the administration of school curriculum as perceived by administrators and teachers under Lopburi Primary Educational Service Area Office. 2) compare the administration of school curriculum as perceived by administrators and teachers under Lopburi Primary Educational Service Area Office, classified by position and school sizes. The samples of this research consisted of 356 administrators and teachers. The research instrument for questionnaire with reliability of 0.949. The statistics used for data analysis were percentage, standard deviation, t-test, One Way ANOVA and Comparison of later pairings by Scheff's method.

The results of the study were as follows: 1. School Curriculum Administration By Administrators And Teachers Under Lopburi Primary Educational Service Area Office classified by location. The overall picture is not different. It was found that the preparation of the school. The school curriculum. Planning for the implementation of the curriculum. Course Management Improvement of curriculum management process. And the summary of the performance of the school. School administrators and teachers have comments. not different Except for supervision, monitoring and evaluation, the difference was statistically significant at the .05 level. 2. School Curriculum Administration By Administrators And Teachers Under Lopburi Primary Educational Service Area Office. Classified by size of school. Overall, the statistical significance at .05 level was statistically significant at .05 level. The school curriculum. Planning for the implementation of the curriculum. The administration of the curriculum on supervision, monitoring, evaluation and the summary of school performance. At the .05 level, the curriculum management was not significantly different. not different

Keywords: School Curriculum Administration, Administrators, Teachers, School sizes

บทนำ

การศึกษาเป็นรากฐานและเป็นปัจจัยที่สำคัญในการพัฒนาคนให้มีศักยภาพเต็มขีดความสามารถ มีคุณภาพชีวิตที่ดีเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในด้านการเสริมสร้างบุคคลให้มีความรู้ ความคิด ทักษะในด้านต่างๆและเป็นแรงผลักดันที่สำคัญต่อการพัฒนาสังคมและประเทศชาติต่อไป การจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและสังคมเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามที่ประเทศชาติต้องการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 3) จึงเป็นเรื่องสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่สถานศึกษาจะต้องจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและเน้นให้นักเรียนได้แสดงและพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มที่ ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 3 พ.ศ.2553 มาตรา 6 ระบุไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรม สำหรับใช้ในการดำรงชีวิตและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และมาตรา 60 ได้กำหนดให้รัฐจัดสรรงบประมาณแผ่นดินเกี่ยวกับการศึกษาในฐานะที่มีความสำคัญสูงสุดต่อการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545, หน้า 5, 36)

หลักสูตรเป็นหัวใจสำคัญต่อการจัดการศึกษาเพราะหลักสูตรเป็นเสมือนแม่บทที่มีความสำคัญมากต่อการจัดการศึกษาทุกรูปแบบและทุกระบบการศึกษา ทั้งระดับชาติ และระดับสถานศึกษา การจัดการศึกษาทุกระดับจะต้องมีข้อกำหนดว่าผู้เรียนจะเรียนทำไม เรียนอะไรเรียนอย่างไร จะทราบได้อย่างไรว่าผู้เรียนบรรลุตามข้อกำหนดหรือไม่ นักการศึกษาเรียกข้อกำหนดดังกล่าวว่า หลักสูตร การจัดการศึกษาและการพัฒนาการศึกษาจะไม่สัมฤทธิ์ผล หากไม่มีหลักสูตรเป็นโครงสร้างและเป็นแนวทางในการจัดการศึกษา อีกทั้งเป็นแนวทางในการนำไปสู่การจัดการเรียนรู้ให้บรรลุจุดประสงค์ของการจัดการศึกษาตามที่ได้กำหนดไว้ (ธงชัย ช่อพฤกษา, 2548, หน้า 3-5) การพัฒนาและการใช้หลักสูตรจะประสบความสำเร็จได้ จำเป็นต้องอาศัยการบริหารหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพ ทุกฝ่ายที่มีความเกี่ยวข้องต้องมีความเข้าใจที่ชัดเจนตรงกันเกี่ยวกับหลักสูตร รวมทั้งเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง และสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน การบริหารหลักสูตรในยุคปัจจุบันมีการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นและสถานศึกษา ให้มีส่วนร่วมคิดร่วมตัดสินใจ ในการพัฒนาหลักสูตรของตนเองนั้น ต้องอาศัยเปลี่ยนแปลงแนวคิด วิธีการ รูปแบบและปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ (paradigm shift) จากกรอบแนวคิดเดิมสู่แนวคิดใหม่ ความรู้ใหม่ และแนวปฏิบัติใหม่ๆ ซึ่งต้องมีความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กันหลายระดับ ตั้งแต่ระดับชาติ ระดับท้องถิ่น และระดับสถานศึกษา เป็นการบริหารที่มีขอบข่ายกว้างขวางครอบคลุมหลายมิติ เกี่ยวข้องกับบุคคลหลายฝ่ายและต้องอาศัยองค์ประกอบปัจจัยเกื้อหนุนต่างๆ มากมาย เปรียบเสมือนการบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพสูงสุด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552, หน้า 1)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552, หน้า 29) ได้มีการศึกษาวิจัยและติดตามผลการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ที่ผ่านมา จึงเกิดการทบทวนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เพื่อนำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มีความเหมาะสม ชัดเจน ทั้งเป้าหมายของหลักสูตรในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และกระบวนการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติในระดับสถานศึกษา โดยได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์ จุดหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะ อันพึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่ชัดเจน เพื่อใช้เป็นทิศทางในการจัดทำหลักสูตร การเรียน การสอนในแต่ละระดับ จากนั้นกระทรวงศึกษาธิการได้มีคำสั่ง ที่ สพฐ 293/2551 ลงวันที่ 11 กรกฎาคม 2551 ให้ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในโรงเรียนต้นแบบและโรงเรียนที่มีความพร้อมการใช้หลักสูตร ในปีการศึกษา 2552 และใช้ในโรงเรียนทั่วประเทศในปีการศึกษา 2553 หลักสูตรนี้เป็นหลักสูตร ที่กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ เป็นเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนการจัดการเรียนรู้ที่มีมาตรฐานเป็นการวัด

และประเมินผลที่สะท้อนมาตรฐาน เพื่อให้กระบวนการ การนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยในมาตรฐานการเรียนรู้ได้ระบุสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้และปฏิบัติได้เมื่อสำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐาน

มนตรี อุตสาหะ (2559 , 12-13) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 ปีงบประมาณ 2559 พบปัญหาและอุปสรรคคือ โรงเรียนส่วนใหญ่ขาดความรู้ ความเข้าใจด้านการบริหารงานวิชาการ ขาดงบประมาณสนับสนุนการพัฒนาหลักสูตร การนำไปใช้ การจัดซื้ออุปกรณ์ สื่อ เทคโนโลยีและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ขาดผู้เชี่ยวชาญช่วยตรวจสอบหลักสูตร โรงเรียนขนาดเล็กครูไม่ครบชั้นภาระงานมาก มีการประเมินหลักสูตรแต่ยังขาดรูปแบบการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร ที่ถูกต้อง ครูผู้สอนส่วนมากไม่มีการวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด บางกลุ่มสาระการเรียนรู้มีตัวชี้วัดมากและกว้างไป ขาดความรู้เกี่ยวกับการออกแบบการจัดการเรียนรู้ โดยเฉพาะแบบ Backward Design, STEM Education, Active Learning ใช้หนังสือเรียนเป็นสื่ออย่างเดียว บางส่วนเนื้อหาสาระไม่ตรงไม่ครอบคลุมมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ไม่มีความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ คำสำคัญของหลักสูตรแกนกลางฯ พุทธศักราช 2551

จากความสำคัญข้างต้นจะเห็นได้ว่า หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานเกี่ยวข้องกับบุคลากรหลายส่วน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และกรรมการสถานศึกษา ซึ่งมีภารกิจที่ยิ่งใหญ่มากสำหรับทุกโรงเรียน มีความแตกต่างกัน จะได้มีส่วนร่วมมือประสานสัมพันธ์เกื้อกูลต่อกัน เพื่อให้การบริหารหลักสูตรมีประสิทธิภาพ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าใจในบทบาทของแต่ละบุคคลได้อย่างชัดเจน การที่โรงเรียนต้องจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของแต่ละพื้นที่เป็นภารกิจที่ยิ่งใหญ่มากสำหรับทุกโรงเรียน ผู้วิจัยเห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครู คือ บุคคลสำคัญที่สุดในโรงเรียนที่จะทำให้หลักสูตรสถานศึกษาสมบูรณ์ มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับแต่ละท้องถิ่น ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี เพื่อจะได้นำผลการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้มีคุณภาพ อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษาของชาติ ต่อคุณภาพชีวิตที่ดีของเยาวชนในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

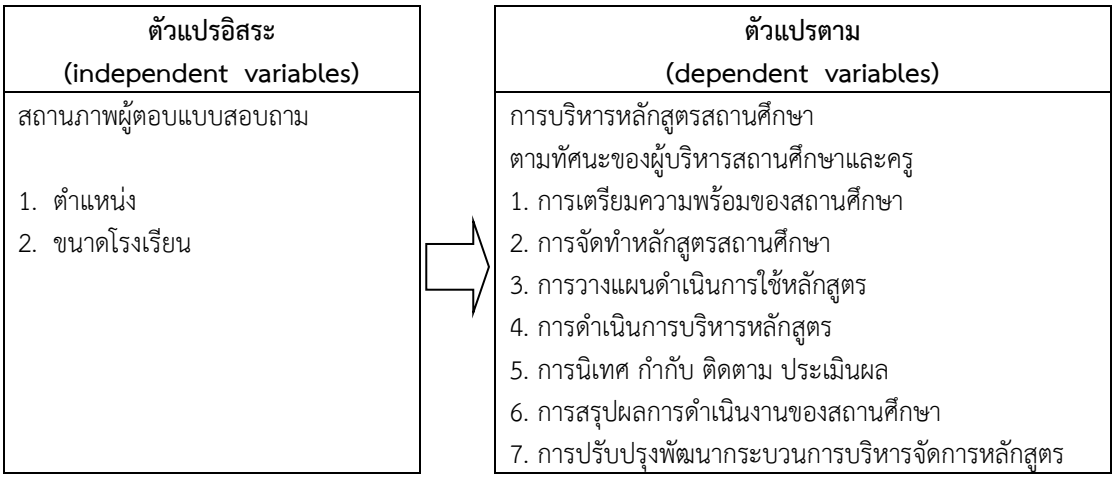
1. เพื่อศึกษาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำแนกตามตำแหน่ง และขนาดโรงเรียน

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการวิจัยจะทำให้ทราบถึงการบริหารงานหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู เพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี ตามกรอบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังแสดงในภาพ 1

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินการของสถานศึกษาในการนำหลักสูตรที่สถานศึกษาจัดทำขึ้นไปสู่การปฏิบัติหรือไปสู่การเรียนการสอน ตามแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 7 ด้าน

1. การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา หมายถึง การวางแผนการดำเนินการเพื่อสร้างความตระหนักความรู้ ความเข้าใจ เรื่อง หลักสูตรสถานศึกษาทั้งในด้านเนื้อหาสาระ โครงสร้าง จุดมุ่งหมายของหลักสูตร ได้แก่ บุคลากร รวมถึงการแต่งตั้งคณะกรรมการในการจัดทำหลักสูตรเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนนำหลักสูตรไปใช้ในสถานศึกษา

2. การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง การจัดทำหลักสูตรที่สถานศึกษาขึ้นเป็นแผนการประมวลประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนโดยความร่วมมือของบุคลากรและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ซึ่งครอบคลุมภาระการจัดการศึกษาทุกด้าน

3. การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร หมายถึง การกำหนดทางเลือกหรือแนวทางการตัดสินใจไว้ล่วงหน้าเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้ได้ผลคุ้มค่ามากที่สุด โดยการดำเนินงานตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบเพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการอย่างมีประสิทธิภาพและให้เกิดประโยชน์สูงสุด

4. การดำเนินการบริหารหลักสูตร หมายถึง การประกันคุณภาพภายในอย่างเป็นระบบ จัดให้มีการประเมินคุณภาพจากองค์กรภายนอกอย่างเป็นระบบ พร้อมทั้งรายงานผลการเรียนรู้ของผู้เรียนต่อชุมชน

5. การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล หมายถึง การสร้างสรรค์และการชี้ช่องทางในลักษณะที่เป็นกันเองแก่ครูและนักเรียน เพื่อการปรับปรุงและพัฒนา ผู้ถูกนิเทศและสภาพการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษา

6. การสรุปผลการดำเนินงานของสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินการร่วมกันภายในสถานศึกษาเพื่อสรุปภาพการดำเนินงานการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

7. การปรับปรุงพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร หมายถึง การ นำข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษาและชุมชน สภาพปัญหาปัจจุบัน มาใช้ในการกำหนดแนวทางจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และยุทธศาสตร์การพัฒนา

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคคลซึ่งปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือรองผู้อำนวยการสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี

ครู หมายถึง บุคคลซึ่งประกอบวิชาชีพหลักทางด้านการเรียนการสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่างๆ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี

ขนาดโรงเรียน ตามเกณฑ์การจำแนก ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกเป็น 3 ขนาด คือ

1. ขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1–120 คน
2. ขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 121–300 คน
3. ขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี จำนวน 305 แห่ง รวมทั้งสิ้น 3,242 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 311 คน และครู 2,931 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี , 2560)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง การวิจัยครั้งนี้เนื่องจากประชากรมีจำนวนที่แน่นอน (finite population) จึงใช้สูตร ยามาเน่ (yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และยอมให้มีความคาดเคลื่อนได้ .05 คำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างได้กลุ่มตัวอย่าง รวมทั้งสิ้น 356 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรต้นอิสระ (independent variables) ได้แก่

2.1.1 ตำแหน่ง

1) ผู้บริหารสถานศึกษา

2) ครู

2.1.2 ขนาดโรงเรียน ตามเกณฑ์การจำแนก ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกเป็น 3 ขนาด

1) ขนาดเล็ก

2) ขนาดกลาง

3) ขนาดใหญ่

2.2 ตัวแปรตาม (dependent variables) ได้แก่ การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี ตามแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1) การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา

2) การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

3) การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร

4) การดำเนินการบริหารหลักสูตร

5) การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล

6) การสรุปผลการดำเนินงานของสถานศึกษา

7) การปรับปรุงพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร

3. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (questionnaire) ประเภทปลายปิด ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและขอคำแนะนำจากอาจารย์ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อนำมาประกอบในการสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะ เป็นแบบสำรวจรายการ (check list)

ตอนที่ 2 แบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ ใน 7 ด้าน ได้แก่ 1) การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา 2) การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา 3) การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร 4) การดำเนินการบริหารหลักสูตร 5) การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล 6) การสรุปผลการดำเนินงานของสถานศึกษา 7) การปรับปรุงพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวคิดทฤษฎีการสร้างเครื่องมือของลิเคิท (Likert)

4. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนดังนี้

4.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารหลักสูตรของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี ผู้บริหารสถานศึกษา และครู ซึ่งประกอบด้วย 7 ด้าน ดังนี้ 1) การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา 2) การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา 3) การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร 4) การดำเนินการบริหารหลักสูตร 5) การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล 6) การสรุปผลการดำเนินงานของสถานศึกษา 7) การปรับปรุงพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร

4.2 วิเคราะห์การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ

4.3 สร้างแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยได้กำหนดเป็นประเด็นให้ครอบคลุมขอบเขตที่กำหนด ในกรอบแนวคิด เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) มี 5 ระดับ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

5. การหาคุณภาพเครื่องมือ

5.1 ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบเครื่องมือที่สร้าง เพื่อพิจารณาปรับปรุงให้สอดคล้องและเหมาะสมกับขอบเขตที่กำหนด

5.2 การหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยการนำแบบสอบถามที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน พิจารณาทั้งด้านเนื้อหาสาระและโครงสร้างของคำถามตลอดจนภาษาที่ใช้ในแบบสอบถาม (อ้างถึงใน สุวรีย์ ศิริโภคาภิรมย์, 2546, หน้า 243-244) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (index of objective congruency : IOC) ระหว่าง 0.6-1.0

5.3 นำแบบสอบถามที่ผ่านการหาความเที่ยงตรงแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างการวิจัยในครั้งนี้คือ โรงเรียนอนุบาลลพบุรี จำนวน 30 คน เพื่อวิเคราะห์ หาค่าความเชื่อมั่น

5.4 ตรวจสอบหาความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient method) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.949

5.5 นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไข เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและจัดพิมพ์แบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

6. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

6.1 ขอหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

6.2 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามและเอกสารที่เกี่ยวข้องขออนุญาตผู้อำนวยการสถานศึกษา ไปยังโรงเรียนที่มีผู้บริหารสถานศึกษาและครูเป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีรายชื่อผู้เป็นกลุ่มตัวอย่างให้สถานศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลให้และนัดหมายการรับคืนด้วยตนเอง

6.3 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

7. การจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้วยวิธีการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ (percentage) และนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา โดยการหาค่าเฉลี่ย (mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) โดยใช้ $\overline{X}$ และ S.D. โดยการใช้เกณฑ์ในการแปลค่าความหมายเป็นระดับการปฏิบัติการ (ประคอง กรรณสูต, 2542, หน้า 108)

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบระดับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี ของกลุ่มตัวอย่าง สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่มี 2 กลุ่ม สถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบคือการทดสอบที (t – test) และการเปรียบเทียบกลุ่มตัวอย่างที่มีตั้งแต่ 3 กลุ่มขึ้นไป โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทิศทางเดียว (One – way Analysis of Variance : One way ANOVA) โดยใช้สถิติทดสอบเอฟ (F – test) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบเป็นรายคู่ตามวิธีของเชฟเฟ่ (Scheffe’ s Method)

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ในตอนนี้เป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่งและขนาดโรงเรียน รายละเอียดดังตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละจำแนกตามสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง

สถานภาพ	จำนวน (n = 356)	ร้อยละ
ตำแหน่ง		
ผู้บริหารสถานศึกษา	100	28.09
ครู	256	71.91
ขนาดโรงเรียน		
ขนาดเล็ก (นักเรียนตั้งแต่ 1–120 คน)	130	36.52
ขนาดกลาง (นักเรียนตั้งแต่ 121–300 คน)	141	39.61
ขนาดใหญ่ (นักเรียนตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป)	85	23.87

จากตาราง 1 พบว่า สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นครู ร้อยละ 71.91 และเป็นผู้บริหารสถานศึกษา ร้อยละ 28.09 โดยส่วนใหญ่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็ก ร้อยละ 36.52 ขนาดกลาง ร้อยละ 39.61 และขนาดใหญ่ ร้อยละ 23.87

ตอนที่ 2 การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี

ตาราง 2 การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี ในภาพรวมด้าน

	การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี	ระดับการดำเนินการ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา	4.19	0.68	มาก
2.	การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	4.26	0.62	มาก
3.	การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร	4.22	0.63	มาก
4.	การดำเนินการบริหารหลักสูตร	4.19	0.61	มาก
5.	การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล	4.22	0.62	มาก
6.	การสรุปผลการดำเนินงานของสถานศึกษา	4.23	0.64	มาก
7.	การปรับปรุงพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร	4.12	0.71	มาก
	ภาพรวม	4.20	0.65	มาก

จากตาราง 2 พบว่า การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$= 4.20 S.D.= 0.65) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X}$= 4.26 S.D.= 0.62) 2) การสรุปผลการดำเนินงานของสถานศึกษา ($\bar{X}$= 4.23 S.D.= 0.64) 3) การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล ($\bar{X}$= 4.22 S.D.= 0.62) 4) การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร ($\bar{X}$= 4.22 S.D.= 0.63) 5) การดำเนินการบริหารหลักสูตร ($\bar{X}$= 4.19 S.D.= 0.61) 6) การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา ($\bar{X}$= 4.19 S.D.= 0.68) และ 7) การปรับปรุงพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร ($\bar{X}$= 4.12 S.D.= 0.71)

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำแนกตามตำแหน่ง โดยใช้ค่าทดสอบค่าที (t-test) และขนาดโรงเรียน โดยใช้สถิติเอฟ (F-test) และเปรียบเทียบรายคู่โดยวิธีของเชฟฟี่ (Scheffe' Method)

การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี	ผู้บริหาร (n=100)		ครู (n=256)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	t	P
1. การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา	4.20	0.44	4.19	0.50	0.269	0.788
2. การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	4.31	0.42	4.25	0.45	1.181	0.238
3. การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร	4.28	0.37	4.19	0.46	1.786	0.075
4. การดำเนินการบริหารหลักสูตร	4.23	0.42	4.17	0.47	1.021	0.308
5. การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล	4.30	0.34	4.19	0.44	2.547	0.011*
6. การสรุปผลการดำเนินงานของสถานศึกษา	4.23	0.53	4.22	0.48	0.092	0.927
7. การปรับปรุงพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร					-	0.800
	4.10	0.60	4.12	0.52	0.253	
เฉลี่ยรวม	4.24	0.37	4.19	0.40	0.963	0.336

ตาราง 3 การเปรียบเทียบการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำแนกตามตำแหน่ง

*p ≤ .05

จากตาราง 3 พบว่า การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร ด้านการดำเนินการบริหารหลักสูตร ด้านการปรับปรุงพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร และด้านการสรุปผลการดำเนินงานของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 4 การเปรียบเทียบการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
1. การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2.95	2	1.47	6.58	.002*
	ภายในกลุ่ม	79.11	353	0.22		
	รวม	82.06	355			
2. การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2.52	2	1.26	6.74	.001*
	ภายในกลุ่ม	66.06	353	0.19		
	รวม	68.58	355			
3. การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	1.25	2	0.63	3.36	.036*
	ภายในกลุ่ม	65.69	353	0.19		
	รวม	66.94	355			
4. การดำเนินการบริหารหลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	2.21	2	1.11	5.45	.005*
	ภายในกลุ่ม	71.68	353	0.20		
	รวม	73.89	355			
5. การนิเทศ กำกับ ติดตามประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	2.11	2	1.06	6.31	.002*
	ภายในกลุ่ม	59.05	353	0.17		
	รวม	61.16	355			
6. การสรุปผลการดำเนินงานของสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	1.99	2	1.00	4.14	.017*
	ภายในกลุ่ม	84.96	353	0.24		
	รวม	86.95	355			
7. การปรับปรุงพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	0.66	2	0.33	1.13	.326
	ภายในกลุ่ม	103.58	353	0.29		
	รวม	104.24	355			
ภาพรวม	**ระหว่างกลุ่ม**	**1.75**	**2**	**0.87**	**5.78**	**.003***
	ภายในกลุ่ม	**53.31**	**353**	**0.15**		
	รวม	**55.06**	**355**			

*p ≤ .05

จากตาราง 12 พบว่า การเปรียบเทียบการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร ด้านการดำเนินการบริหารหลักสูตร ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล และด้านการสรุปผลการดำเนินงานของ

สถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้น ด้านการปรับปรุงพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 5 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยภาพรวม

ขนาดโรงเรียน	$\bar{X}$	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		4.15	4.18	4.33
ขนาดเล็ก	4.15	-	0.03	0.18*
ขนาดกลาง	4.18		-	0.15*
ขนาดใหญ่	4.33			-

*p ≤ .05

จากตาราง 5 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีทัศนะต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างน้อย 2 คู่ ดังนี้ 1) โรงเรียนขนาดเล็กมีทัศนะแตกต่างจากโรงเรียนขนาดใหญ่ และ 2) โรงเรียนขนาดกลางมีทัศนะแตกต่างจากโรงเรียนขนาดใหญ่

อภิปรายผล

จากผลของการวิจัยการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี ผู้วิจัยนำประเด็นที่สำคัญมาอภิปรายผลมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่า การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี ซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี ได้ให้ความสำคัญต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ได้จัดอบรมในเรื่องหลักสูตรสถานศึกษามาตั้งแต่ก่อนที่จะเริ่มมีการใช้หลักสูตรสถานศึกษา และนิเทศกำกับติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่องทุกปี จึงทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความรู้และความเข้าใจ ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรระดับชั้นเรียนเป็นอย่างดี จนสามารถพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของพัชริน ทับทิม (2549, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการและครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 , งานวิจัยของอุดร กลิ่นชิด (2554, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนเทศบาล 4 สันป่าก่อ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย และงานวิจัยของวิภาดา ศรีลาศักดิ์ (2555, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนเขตเทศบาล เมืองมุกดาหาร พบว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ผลการปฏิบัติเช่นนี้สอดคล้องกับแนวคิดของจำเนียร ศิลปวานิช (2544, หน้า 23) ซึ่งได้แสดงความคิดเห็นไว้ว่าหลักสูตรเป็นหัวใจของการศึกษา เป็นเครื่องที่ชี้ให้เห็นว่าการศึกษาของประเทศที่จัดให้เยาวชนนั้นเน้นไปทางใด เสริมสร้างทักษะและทัศนคติอันเกิดกับตัวเด็กได้อย่างไร และสอดคล้องกับแนวคิดของจูง

(Chung,1987, p.10) ได้กล่าวถึงการบริหารหลักสูตรว่า เป็นกระบวนการวางแผนการจัดองค์การ การสั่งการ และการควบคุมกิจกรรมขององค์การให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ แต่อย่างไรก็ตามยังจะต้องได้รับการนิเทศช่วยเหลือ และพัฒนาเป็นรายโรงเรียนต่อไป

2. การเปรียบเทียบการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำแนกตามตำแหน่งและขนาดโรงเรียนจากผลการวิจัยพบว่า

2.1 จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี ในภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร ด้านการดำเนินการบริหารหลักสูตร ด้านการปรับปรุงพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร และด้านการสรุปผลการดำเนินงานของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะงานหลักสูตรถือเป็นหัวใจของการจัดการศึกษาและในปัจจุบันมีการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นและสถานศึกษา ให้มีส่วนร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ในการพัฒนาหลักสูตรของตนเอง ตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552, หน้า 1) จึงทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพัชริน ทับทิม (2549, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า เมื่อจำแนกตามสถานภาพในการปฏิบัติหน้าที่ มีความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนกรณีด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นแตกต่างกัน อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีภาระงานมาก ครูผู้สอนไม่ครบชั้นไม่ครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทำให้การดำเนินการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาไม่ต่อเนื่อง สอดคล้องกับรายงานการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 ปีงบประมาณ 2559 ของมนตรี อุตสาหะ (2559 , 12-13)

2.2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีทัศนะต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร ด้านการดำเนินการบริหารหลักสูตร ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล และด้านการสรุปผลการดำเนินงานของสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้น ด้านการปรับปรุงพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนขนาดเล็กขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถในการจัดทำหลักสูตร ขาดแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย การทำวิจัยในชั้นเรียนยังมีน้อย ขาดความต่อเนื่อง การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลคุณภาพภายในสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของพิศิษฐ์ เจริญชัย (2550, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการบริหารหลักสูตรขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1–2 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 พบว่า ผู้บริหารและครู สังกัดในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน มีทัศนะต่อการบริหารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และวิภาดา ศรีลาศักดิ์ (2555, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนเขตเทศบาล เมืองมุกดาหาร โดยมีข้อเสนอแนะการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ว่าควรมี

การสร้างความตระหนักที่ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของหลักสูตร มีการจัดอบรมการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา นำบุคลากรไปศึกษาดูงานจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย หรือโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จในการจัดการเรียนการสอน ให้ความสำคัญ เรื่องการทำวิจัยในชั้นเรียน มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล คุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี ผู้วิจัยได้เสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ดังนี้

1.1 ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยระดับสุดท้าย คือ คณะกรรมการสถานศึกษา มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริม สร้างความตระหนักและประชาสัมพันธ์ ให้คณะกรรมการสถานศึกษา ครูและบุคลากร นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

1.2 ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยระดับสุดท้าย คือ การนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของท้องถิ่นมาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้มีการนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของท้องถิ่น มากำหนดรูปแบบ วิธีการ เกณฑ์การตัดสินผลการเรียนและเอกสารหลักสูตรสถานศึกษาให้เป็นไปในแนวทางที่กำหนด

1.3 ด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยระดับสุดท้าย คือ มีการจัดระดมทรัพยากรในชุมชน สนับสนุนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรสนับสนุนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา กำหนดให้ครูจัดทำวิจัยในชั้นเรียน ปฏิบัติการเทียบโอนผลการเรียนของผู้เรียนตามระเบียบที่กระทรวง ศึกษาธิการกำหนด และมีการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

1.4 ด้านการดำเนินการบริหารหลักสูตร พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยระดับสุดท้าย คือโรงเรียนมีการรายงานผลประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาในการจัดการเรียนการสอนตามแผนที่วางไว้ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้มีการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ ประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาในการจัดการเรียนการสอน โดยการมีส่วนร่วม และมีการรายงานผลประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา

1.5 ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยระดับสุดท้าย คือ โรงเรียนมีการดำเนินการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาเป็นกลุ่มและรายบุคคล ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเอง สร้างความเข้าใจตรงกันในการช่วยเหลือครู ส่งเสริมให้มีการดำเนินการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาเป็นกลุ่มและรายบุคคล และมีการจัดทำเอกสารแสดงผลการดำเนินงานบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาที่เป็นปัจจุบัน

1.6 ด้านการสรุปผลการดำเนินงานของสถานศึกษา พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยระดับสุดท้าย คือ โรงเรียนมีการจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาเผยแพร่ต่อสาธารณชนผู้ที่เกี่ยวข้องและชุมชน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ผู้ปกครองและผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการสรุปผลและประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา และมีการจัดทำสรุปผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาและแจ้งผลแก่หน่วยงานต้นสังกัด

1.7 ด้านการปรับปรุงพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ย

ระดับสุดท้าย คือ โรงเรียนนำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจและเป้าหมายรวมทั้งยุทธศาสตร์การพัฒนาในปีต่อไป ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้มีการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองและชุมชน โดยกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจและเป้าหมายรวมทั้งยุทธศาสตร์การพัฒนาบรรจุในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาการบริหารหลักสูตรในด้านอื่นๆ เพิ่มเติม เพื่อให้ทันต่อระบบการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงลึกไปถึงคุณภาพการศึกษาที่เป็นผลมาจากการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษา

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

จำเนียร ศิลปะวานิช. (2544). **หลักและวิธีการสอน.** กรุงเทพฯ : เจริญรุ่งเรืองการพิมพ์.

ธงชัย ช่อพฤกษา. (2548). **การบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.** คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงแสน.

ประคอง กรรณสูต. (2542). **สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์.** กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พัชริน ทับทิม. (2549). **ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการและครูผู้สอนต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

พิศิษฐ์ เจริญชัย. (2550). **การบริหารหลักสูตรขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1 – 2 ตามทัศนะของผู้บริหารและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

มนตรี อุตสาหะ. (2559). **รายงานผลการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 ปีงบประมาณ 2559.** สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1. ถ่ายเอกสาร.

วรรณา พูนแก้ว. (2546). **แนวทางการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนนำร่องและเครือข่ายสังกัดกรุงเทพมหานคร.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

วิภาดา ศรีลาศักดิ์. (2555). **การศึกษาสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนเขตเทศบาลมุกดาหาร.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต : มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์.

วิสิทธิ์ โรจน์พจนรัตน์. (2546). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542.** กรุงเทพฯ : พัฒนาศึกษา.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2546). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่เก้า พ.ศ. 2545-2549.** กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.

สุวรีย์ ศิริโภคาภิรมย์. (2546). **เทคโนโลยีการศึกษา.** กรุงเทพ ฯ : โรงพิมพ์สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

อุดร กลิ่นชิด. (2554). **การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนเทศบาล 4 สันป่าก่อ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย.** เชียงราย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

Chung, Y.C. (1996). **School effectiveness and and school-based management: A mechanism for development.** Washington, D.C : Falmer.

Likert, Rensis. (1967). **The Method of Constructing and Attitude Scale.** In Reading in Fishbeic, Yamane, T. (1973). **Elementary sampling theory.** Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice- Hall.